

Παράθεση μιας σειράς σκέψεων ως αντίδοτο στην παρελθοντολογική trumpρολογία (χοντρά ψέματα εκφερόμενα χωρίς ίχνος ντροπής όπως από τον Donald Trump) του Τσίπρα (ομιλία του της 9^{ης} Απριλίου στην Κεντρική Επιτροπή του ΣΥΡΙΖΑ).

Αν επρόκειτο για προφορική συζήτηση, θα μπορούσε να έχει τη μορφή αινίγματος. Περιγραφή: αυτά και έτσι τι είναι; Στο γραπτό κείμενο δεν υπάρχει άμεση επαφή μεταξύ του γράφοντος και του αναγνώστη. Θα αναγκαστώ έτσι να αποκαλύψω πρόωρα τη λύση χωρίς την απάντηση των αναγνώστών.

Κατά το ΙΟΒΕ ("Η Ελληνική Οικονομία", τεύχος 02/2010) «η τεχνική πλευρά της ελληνικής κρίσεως και οι αιτίες που κλόνισαν την εμπιστοσύνη των αγορών, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: α) Μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα και χρέος ως αποτέλεσμα ταχείας αύξησης δαπανών και του μεγέθους του δημόσιου τομέα. β)... υπερβολική εξάρτηση από τον διεθνή δανεισμό. γ) Χαμηλή ανταγωνιστικότητα... δ) Απώλεια αξιοπιστίας ... Και ε) Περιορισμένη διάθεση του πολιτικού συστήματος για μεταρρυθμίσεις...».

Και τώρα το αίνιγμα: «Θα παραμείνουμε εγκλωβισμένοι για πάντα στη βαθιά κρίση που σοβεί στον τόπο. [...] Οι δανειακές ανάγκες μας φέτος υπερβαίνουν το 21% του ΑΕΠ. [...] Η δημόσια διοίκηση σήμερα είναι ο μεγάλος ασθενής και ταυτόχρονα η απαραίτητη προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό της χώρας. [...] ...η ελληνική οικονομία περνάει τη χειρότερη κρίση στη μεταπολεμική μας ιστορία. [...] ...παραμένει κυρίαρχο το πρόβλημα της διόγκωσης του ελλείμματος του δημόσιου τομέα. [...] Η χώρα να βουλιάζει στα τρομακτικά κρατικά ελλείμματα, καταχρεωμένη στο εξωτερικό, με το κύρος καταρρακωμένο διεθνώς και την αξιοπιστία του βαρύτατα τραυματισμένη [...] Ο μεγάλος ασθενής. Η κοινωνική ασφάλιση βρίσκεται σήμερα στα όρια της χρεοκοπίας. [...] Η χώρα μας διέρχεται δεινή ηθική κρίση με βαρύτατες συνέπειες για το δημόσιο βίο. ...Πρώτη και ουσιώδης προϋπόθεση γι' αυτό [για αποκατάσταση της λειτουργίας των θεσμών] είναι η ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης».

Μεταξύ των διαπιστώσεων του ΙΟΒΕ από τη μια μεριά και των χωρίς καθορισμό προελεύσεως από την άλλη, υπάρχει στα περισσότερα σημεία σύγκλιση. Το ερώτημα του αινίγματος: Από πού προέρχεται η δεύτερη σειρά διαπιστώσεων και ποιός εποχής είναι; Ο αναγνώστης ας επιχειρήσει να μαντέψει: έτσι σαν παιγνίδι... Κάπως δύσκολο!

Να σας πω λοιπόν εγώ: Είναι από τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβερνήσεως Μητσοτάκη. Από τα πρακτικά της Βουλής της 24^{ης} Απριλίου 1990 (Ζ' περίοδος, Σύνοδος Α', Συνεδρίαση Δ'). Κι αμέσως αναπηδάει μια νέα απορία. Καλά' κατά τα επόμενα πάνω από είκοσι χρόνια, τίποτα δεν έγινε; Καμία ουσιαστική αλλαγή; --Ναι' υπήρξε μια σχετική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου όλων των πολιτών. Αλλά στον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας ασημαντα μόνο βήματα. Και πολλά, όχι προς τα εμπρός' προς το πλάι. Έγιναν δύο προσπάθειες μεταρρυθμίσεων. Η πρώτη από την κυβέρνηση Μητσοτάκη. Η άλλη από την κυβέρνηση Σημίτη.

Για την πρώτη: «Αν ο Κ. Μητσοτάκης και η κυβέρνησή του είχαν αφευθεί να ολοκληρώσουν το μεταρρυθμιστικό τους έργο, η σημερινή Ελλάδα θα ήταν στις πρώτες θέσεις των οικονομικά πετυχημένων χωρών της Ευρωζώνης...». Κρίση του Henning Christophersen, Δανού αντιπροέδρου (1985-1995) της Ευρωπαϊκής Commission (βλ. ΕΣΤΙΑ της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2011). «Τι ειρωνεία' ακριβώς τη στιγμή που η ελληνική οικονομία μοιάζει να κάνει στροφή, η υπομονή του εκλογικού σώματος φαίνεται σαν να έχει εκλείψει. Η χαμηλή θέση της Ν.Δ. στις δημοσκοπήσεις οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στα σκληρά μέτρα λιτότητας...» (THE TIMES [του Λονδίνου] 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1993). Κατάληξη: Ολα σχεδόν ανατράπηκαν από τις διάδοχες κυβερνήσεις.

Το δεύτερο εγχείρημα εκσυγχρονισμού (Σημίτη) εβούλιαξε μέσα σε έναν ωκεανό οικονομικών σκανδάλων (του Χρηματιστηρίου, ένα από τα πολλά) και διαφθοράς' και στην ατολμία στην αντιμετώπιση του ασφαλιστικού προβλήματος! Είναι παγκοίμως γνωστές οι καταδικές και δικαστικές διώξεις πρωτοκλασάτων στελεχών και υψηλόβαθμων παραγόντων των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ. Γραφει, εξ άλλου, ο καθηγητής Τάσος Γιαννίτης, υπουργός (2000-2004) των κυβερνήσεων Σημίτη: «Πάντως, με κάποιες επιφυλάξεις, θεωρώ ότι μία έγκαιρη μεταρρύθμιση θα είχε αποτρέψει, αφενός, την τόσο μεγάλη επιδείνωση των μεγεθών του ασφαλιστικού προβλήματος και, αφετέρου, τη συσσώρευση τόσο υψηλού δημόσιου χρέους. Η ίδια η κρίση θα είχε πολύ διαφορετική μορφή.» (σελ.21, Το **ασφαλιστικό** και η **κρίση**, εκδ. ΠΟΛΙΣ, 2016)

Κλείνω με μια παρατήρηση που συνοψίζει την όλη συλλογιστική αυτού του κειμένου: «Οι πρωτοβουλίες πολιτικής αυτής ειδικώς της κυβερνήσεως [Κ. Μητσοτάκη] φέρνουν μίαν έντονη ομοιότητα με τις δομικές μεταρρυθμίσεις που ζητήθηκε από την Ελλάδα να εφαρμόσει ως μέρος των όρων του προγράμματος που συμφωνήθηκε νωρίς το 2010» · του Μνημονίου Ι δηλαδή. (σελ. 6, Theodore Pelagidis, Michael Mitsopoulos GREECE - FROM EXIT TO RECOVERY? εκδ. BROOKINGS INSTITUTION PRESS, Washington

D.C., 2014). Που σημαίνει πως αν είχαν ολοκληρωθεί τότε, θα είχε προληφθεί η ολέθρια κρίση των επτά τελευταίων χρόνων. Αν ... Με τα αν όμως δεν γράφεται η ιστορία.

10 Απριλίου 2017

Νικ. Α. Γ. Λιναρδάτος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Εδημοσιεύθηκε ως επιστολή στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ της 21^{ης} Απριλίου.

